

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2865/2559

นางเจียมใจ ปาณิกบุตรผู้ร้อง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.วิ.พ. มาตรา 171, ป.วิ.พ. มาตรา 18, ป.วิ.พ. มาตรา 174, ป.วิ.พ. มาตรา 223 ทวิ

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ น. ผู้ตาย โดยบรรยายคำร้องขอว่า ผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย เป็นบุตรของ บ. และ ห. มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 4 คน บิดามารดาและพี่น้องบางคนได้ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว ผู้ร้องถึงแก่ความตายโดยไม่เคยแต่งงานและไม่มีบุตร ผู้ตายมีทรัพย์สินมรดกและมีเหตุขัดข้องในการจัดการมรดก ผู้ร้องในฐานะทายาทโดยธรรมและไม่มีบุคคลต้องห้ามตามกฎหมาย ขอให้ศาลตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดก คำร้องขอของผู้ร้องได้บรรยายโดยแจ้งชัดถึงรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องเป็นทายาทที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1713 เป็นคำร้องที่สมบูรณ์และชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 171 ประกอบมาตรา 172 วรรคสอง ศาลขอที่จะมีคำสั่งรับคำร้องไว้ไต่สวนต่อไป การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ร้องเสนอหนังสือรับรองการตายของบิดามารดาผู้ตายซึ่งรับรองโดยเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อศาลภายใน 7 วัน จึงจะพิจารณาสั่งคำร้องขอ มิฉะนั้นถือว่าไม่รับ แม้เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องขอแล้วใช้ดุลพินิจสั่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา 18 ก็ตาม แต่หนังสือรับรองการตายของบิดามารดาผู้ตายดังกล่าวไม่ใช่เอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องแนบมาพร้อมคำร้องขอ คงเป็นเอกสารเกี่ยวกับรายละเอียดที่ผู้ร้องสามารถนำสืบได้ในชั้นไต่สวนว่า บิดามารดาของผู้ตายถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ร้องในฐานะพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย เป็นทายาทผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการมรดกผู้ตาย และอาจส่งเอกสารดังกล่าวเป็นพยานต่อศาลในชั้นไต่สวนได้ คำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบ แม้ผู้ร้องจะมีได้ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลชั้นต้นก็จะมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอของผู้ร้องที่ยื่นโดยชอบแล้วหาได้ไม่และกรณีไม่ใช่เรื่องที่ผู้ร้องเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาลเห็นสมควร อีกทั้งการที่ศาลชั้นต้นสั่งว่า ผู้ร้องทั้งคำร้องขอตาม ป.วิ.พ. มาตรา 174 (2) ด้วยก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากศาลชั้นต้นยังไม่ได้มีคำสั่งรับคำร้องขอของผู้ร้องไว้ไต่สวนแต่อย่างใด คำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งทั้งคำร้องจึงไม่ชอบด้วยเช่นกัน ต้องยกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องเสนอหนังสือรับรองการตายของบิดามารดาผู้ตายโดยให้รับคำร้องขอแล้วดำเนินการไต่สวนต่อไปตามรูปคดีต่อไป

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ให้ผู้ร้องเสนอหนังสือรับรองการตายของบิดาและมารดาผู้ตายซึ่งรับรองโดยพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อศาลก่อนภายใน 7 วัน จึงจะพิจารณาสั่งคำร้องขอ มิฉะนั้นถือว่าไม่รับ ต่อมาเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ผู้ร้องยังมีได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลแต่อย่างใด ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งว่า ผู้ร้องเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาที่ศาลกำหนด ถือว่าผู้ร้องทั้งคำร้องขอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 174 (2) จึงไม่รับคำร้องขอ ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ คืบ

คำขึ้นศาลทั้งหมดแก่ผู้ร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องขอ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของนางสาว นิภา ผู้ตาย โดยบรรยายคำร้องขอว่า ผู้ร้องเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย โดยเป็น บุตรของนายบังเกียก หรือปึงเตียด บิดา กับนางหงษ์หรือหงส์ มารดา มีพี่น้องร่วมบิดามารดา เดียวกัน 4 คน บิดามารดาและพี่น้องบางคนได้ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว ผู้ตายถึงแก่ความตาย โดยไม่เคยแต่งงานและไม่มีบุตร ผู้ตายมีทรัพย์สินมรดกเป็นเงินฝากในธนาคารและมีเหตุขัดข้องใน การจัดการมรดก ผู้ร้องในฐานะทายาทโดยธรรมและไม่ใช่บุคคลต้องห้ามตามกฎหมาย จึงขอให้ ศาลไต่สวนและมีคำสั่งตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกผู้ตาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำร้องขอของผู้ร้องได้ บรรยายโดยแจ้งชัดถึงรายละเอียดแห่งข้อเท็จจริงว่าผู้ร้องเป็นทายาทที่มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการ มรดกต่อศาลโดยมีพฤติการณ์อันจำเป็นและสมควรที่จะแต่งตั้งผู้จัดการมรดกตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 จึงเป็นคำร้องขอที่สมบูรณ์และขอบด้วย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 171 ประกอบมาตรา 172 วรรคสอง แล้ว ศาลชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งรับคำร้องขอของผู้ร้องไว้เพื่อไต่สวนต่อไป การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ ร้องเสนอหนังสือรับรองการตายของบิดาและมารดาผู้ตายซึ่งรับรองโดยพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องต่อศาลก่อนภายใน 7 วัน จึงจะพิจารณาสั่งคำร้องขอ มิฉะนั้นถือว่าไม่รับนั้น แม้กรณี เป็นเรื่องที่ศาลชั้นต้นตรวจคำร้องขอแล้วใช้ดุลพินิจสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 18 ก็ตาม แต่หนังสือรับรองการตายของบิดาและมารดาผู้ตายดังกล่าวไม่ใช่เอกสารที่ กฎหมายบังคับให้ต้องแนบมาพร้อมคำร้องขอ คงเป็นเอกสารเกี่ยวกับรายละเอียดที่ผู้ร้องสามารถ นำสืบได้ในชั้นไต่สวนว่า บิดามารดาของผู้ตายได้ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ ร้องในฐานะพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตายเป็นทายาทผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอจัดการมรดก ผู้ตาย และอาจส่งเอกสารดังกล่าวเป็นพยานต่อศาลในชั้นไต่สวนได้ คำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ ชอบ ดังนี้ แม้ต่อมาผู้ร้องจะไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลชั้นต้นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ดังกล่าว ศาลชั้นต้นก็จะมีคำสั่งไม่รับคำร้องขอของผู้ร้องที่ยื่นโดยชอบแล้วหาได้ไม่ และกรณีไม่ใช่เรื่องที่ผู้ ร้องเพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดไว้ การที่ศาลชั้นต้นสั่งว่าผู้ร้องทั้ง คำร้องขอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 174 (2) ด้วยก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากศาลชั้นต้นยังไม่ได้มีคำสั่งรับคำร้องขอของผู้ร้องไว้ไต่สวนแล้วแต่อย่างใด คำสั่ง ศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องขอของผู้ร้องจึงไม่ชอบ ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น พิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้น ฉบับลงวันที่ 31 มีนาคม 2558 ที่ให้ผู้ร้องเสนอหนังสือรับรองการตายของบิดามารดาผู้ตายต่อศาล ภายใน 7 วัน และยกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับคำร้องขอของผู้ร้อง โดยให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องขอของ ผู้ร้องแล้วดำเนินการไต่สวนต่อไปตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ชาติชาย โฆษิตวัฒนฤกษ์ · จินดา ปิ่นทะโชติ · วันชัย ศศิโรจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2865/2559>